

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Meșină
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cămin
 Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889
 ISSN-L 2734 -6889

**Nicolae Zigre senior și dr. Nicolae Zigre junior,
 doi vrednici patrioți filantropi bihoreni ai bisericii
 noastre și ai neamului românesc din Transilvania**

Pr. Dorel Octavian RUSU

(I)

Principiile sunt îndreptările ce ne călăuzesc în viață, ne statornicesc mersul înainte și ne întăresc să ne împlinim cu satisfacție idealurile.

Filantropia sau iubirea față de semenii, un principiu fundamental al omenirii, este un dar divin pe care îl primim fiecare încă din plămădă de la Părintele ceresc, dimpreună cu chemarea de a-l fructifica, de a-l împlini în fapte, fiecare după inima, sufletul, puterea și cugetul său, după cum ne spune Mântuitorul, tinzând către starea ideală de a ne iubi semenii, aproapele și chiar pe vrăjmașul nostru ca pe noi înșine și răspunzând astfel cu vrednicie iubirii netrecătoare a lui Dumnezeu față de noi.

În plan social, filantropia înrăurește orice fapte, acțiuni, lucrări și simțăminte afective îndreptate spre semenii noștri aflați în necazuri, suferințe, neputințe, strâmtorări, nedreptăți, însingurări sau orice fel de nevoi sufletești, trupești ori materiale.

În plan general, mult mai larg, tot filantropi poate fi denumiți și patrioții, cei care cu iubire, credință, dăruire și jertfire dezinteresată aduc servicii de anvergură, constant, chiar până la afârșitul vieții, comunității lor, patriei și poporului ai căror fii sunt.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât ca anul 2020 să fie, între altele, anul comemorativ al filantropilor ortodocși români. În înțelesul arătat mai sus, îi putem considera în rândul filantropilor români iubitori de neam pe toți vrednicii patrioți care au înscris în cartea istoriei țării fapte, acțiuni și vrednicii de seamă prin care și-au adus contribuții importante la apărarea, progresul și devenirea neamului, la propășirea Patriei și Bisericii străbune.

În cele ce urmează, îi prezentăm pe doi asemenea vrednici bărbați bihoreni, tată și fiu, Nicolae Zigre senior și dr. Nicolae Zigre junior, care s-au alăturat cu toată ființa lor, pe parcursul mai multor decenii și în multe momente grele, chiar eroice, de cumpănă și de răspântie, acelor

nuclee de bravi patrioți ortodocși români transilvăneni ce au purtat făclia destinelor Neamului și Bisericii, sub același stindard național tricolor.

NICOLAE ZIGRE SENIOR - Câteva date biografice

Nicolae Zigre senior s-a născut în satul bihorean Lupoia, comuna Holod, în anul 1846, fiu al țăranilor Flore Zigre din Lupoia și al Catiței din Gepiș. A avut două surori, Ana și Floarea și doi frați, Florian și Pavel.

Și-a petrecut copilăria și școala primară în satul natal, iar școala secundară a urmat-o în Beiuș și Oradea, luându-și examenul de maturitate în anul 1864

Deși străbunicul său a fost preot, după absolvirea liceului nu s-a înscris la teologie, după o veche datină în familiile preoțești, ci la Academia de Drept din Oradea. În timpul studenției se distinge printr-o vie activitate în cadrul *Societății de Lectură* a tinerimii orădene, unde are și calitatea de casier.

În anul 1870, obține la Facultatea de Drept din Budapesta calitatea de *avocat* și se înscrie la Baroul din Oradea, dobândind în scurtă vreme o largă notorietate în urbe și în tot județul.

În același an, la 1 noiembrie, se căsătorește cu Maria Poinar (1847-1910), fiica lui Ioan Poinar, comerciant din Oradea și nepoată de fiică a mecenatului Nicolae Jiga. Familia Poinar a primit diplomă nobiliară în anul 1655, numărând în sânul ei oameni de vază pe tărâm administrativ și social, iar pe plan bisericesc l-a dat pe Nicolae Poinar, protopop al Peștișului și apoi vicar și președinte al Consistoriului din Oradea. La fel, o altă mlădiță, Ana Poinar, a fost soția ilustrului mecena Emanuil Gojdu. Au avut patru copii, Ghizela Cornelia, Aurel, Nicolae și Lucreția.

Înrudirea prin alianță de familie cu Nicolae Jiga și Emanuil Gojdu a avut o influență determinantă pentru Nicolae Zigre în ceea ce privește ascensiunea sa socială și profesională, dar și în latura spiritului de dăruire și sacrificiu în slujba neamului și a Bisericii, nu mai puțin în inițierea acțiunilor și actelor sale filantropice și de susținere a tinerilor studiosi. Era binecunoscută afectivitatea cu care se apropia de cei din jurul său, compasiunea pentru cei năpăstuiți de soartă și față de cei nevoiași, cărora le oferea gratuit ajutor și asistență juridică în calitate de avocat.

Activitatea în cadrul corporațiilor parohiale ale Bisericii cu Lună

Începuturile prodigioasei activități în slujba Bisericii a lui Nicolae Zigre coincid cu intrarea în vigoare a Statutului Organic al providențialului mitropolit al Ardealului Andrei Șaguna în întreaga Transilvanie. Acest monumental cod legislativ bisericesc, care avea valoarea și rolul de adevărată Constituție pentru nedreptățiții români din monarhia austro-ungară, a fost o piatră de hotar în istoria lor, menit să dea Bisericii ortodoxe, singurul acoperământ național, o organizare instituțională superioară, la nivelul vremii, menită să creeze un cadru larg de participare a clericilor și mirenilor la dezbaterile și împlinirea înaltelor deziderate bisericești dar și naționale, îngemănând simțămintele religioase cu cele patriotice. Pe această temelie a fost posibilă înfăptuirea Marii Uniri.

În Oradea, prevederile Statutului Organic au fost aplicate în cadrul Sinodului (Adunării) parohial al Bisericii cu Lună, ținut la 19 decembrie 1870, sub conducerea protopopului Simion Bica. Au fost prezenți toți bărbații cu bun nume care au susținut cu multă abnegație administrația comunității bisericești: mecenatul Nicolae Jiga senior, Dumitru Stupa, Ioan Fășie, Ignatie Stupa, Petru Suci, Teodor Covaci, Alexandru Mărcuțiu, Mihai Balog, Ioan Poinar, Teodor Olah, Georgiu Bica, Nicolae Zigre, Iosif Botto și mulți alții. Unii erau vârstnici, dar au intrat în rândul membrilor Sinodului și câțiva tineri, între care, iată, a fost și Nicolae Zigre, aflat la începutul carierei avocațiale. Fiindu-i cunoscute calitățile, a fost ales chiar *secretar al Sinodului*. La propunerea sa, a fost adus un tânăr teolog vednic, Nicolae Diamandi, ca diacon ceremonial, care a organizat primul cor al Bisericii cu Lună.

Statutul Organic a adus multe înnoiri vieții bisericești, sub auspiciile principiilor autonomiei, principii ce se vor dovedi vitale în lupta pentru emancipare națională. A fost ales un *nou Comitet (Consiliu) parohial, în care a fost cooptat și Nicolae Zigre, primind și aici însărcinarea de secretar*. Una din primele măsuri luate de Comitet a fost aceea a introducerii limbii române în protocoalele, matricolele și procesele verbale ale ședințelor, în locul limbii maghiare impuse de stăpânirea vemii. Noul secretar, Nicolae Zigre, cu pregătirea și acrvia sa juridică, a avut acum un câmp larg de manifestare și a avut un rol însemnat în organizarea ședințelor Comitetului și în redactarea actelor administrative ale parohiei. De asemenea, a oferit constant o prețioasă asistență juridică parohiei și a reprezentat-o în justiție, cu bune rezultate.

Pentru toate aceste calități și activități rodnice și câștigându-și o reputație statornică în cei zece ani de lucrare, Nicolae Zigre *a fost ales președinte al Comitetului parohial*, calitate pe care o va onora cu cinste și cu realizări remarcabile în deceniile care vor urma. De la început s-a văzut mintea și mâna sa de gospodar. După ce a făcut o inventariere a tuturor bunurilor mobile și imobile ale parohiei, a urmat asigurarea bisericii, a casei parohiale și a școlii confesionale. A luat apoi inițiativa ridicării de noi clădiri cu etaj în preajma Bisericii cu Lună în locul celor vechi și necorespunzătoare, proiectate de arhitectul Francisc Knapp. S-au renovat clădirile de pe intravilanul bisericesc din vecinătate pentru a fi închiriate, spre a se folosi banii la întreținerea școlii confesionale și pentru salariul învățătorului. S-au făcut în mai multe rânduri reparații capitale la acoperișul, exteriorul și interiorul Bisericii cu Lună. Bun administrator al fondurilor parohiale, a știut să atragă donații și să organizeze colecte, primind ajutoare și prin episcopul Ioan I. Papp al Aradului.

Cu spirit vizionar, a preconizat construirea pe un teren de lângă biserică a unei reședințe episcopale, ca o premiză pentru mult dorita reînființare a Episcopiei Oradiei. A întemeiat și o Societate pentru înființarea unei școli de fete, care să adune fondurile necesare ridicării edificiului. Dar curând a venit războiul mondial întâi și s-au spulberat amândouă proiectele.

Nicolae Zigre *a fost între susținătorii și finanțatorii de seamă ai Societății de Lectură a junimii române*, întemeiată de către Alexandru Roman în anul 1852, de care fusese atașat încă din studenție. Sub egida ei se organizau întruniri, cenacluri literare, simpozioane și se tipăreau foi, publicații literare, almanahuri, toate ținând spre culturalizarea și orientarea tinerei generații spre manifestarea simțămintelor naționale.

Reuniunea corală Hilaria, întemeiată în 1875 de un grup de entuziaști ai Societății de Lectură, între care a fost și Nicolae Zigre, și ridicată la un înalt nivel de către dirijorul Nicolae Firu, a avut un rol considerabil în viața bisericească și artistică orădeană și în întărirea conștiinței naționale și de simțire românească. Hilaria a desfășurat o activitate foarte bogată, concerte, serate muzicale și teatrale, generând un cerc cultural larg cu manifestări tradiționale românești și influențând înființarea mai multor altor coruri bisericești. Familia Zigre a găzduit și în casa lor câteva din aceste manifestări. Hilaria a fost și corul Bisericii cu Lună până în anul 1968.

La 20 iulie 1869, este membru al unui comitet compus din 15 patrioți care încearcă să pună bazele unei organizații politice românești și care, mai târziu, în mai 1881, va forma *Partidul Național Român*, cel care va avea un rol fundamental în viața și lupta națională din Transilvania.

După zece ani de activitate remarcabilă în cadrul Comitetului parohial, în 1888, având deja o bogată și valoroasă experiență în cadrul administrației bisericești și în lupta pentru cauza națională, în paralel, *Nicolae Zigre este între cei aleși să reprezinte Bihorul în primul Sinod eparhial (Adunare eparhială) al Episcopiei Aradului*, prezidat de episcopul Procopie Ivacicovici. Precum se știe, Episcopia Oradiei, văduvită silnic de arhipăstorul ei legiuit prin măsurile samavolnice ale statului maghiar, era sub jurisdicția canonică a Episcopiei Aradului. Aici la Arad N. Zigre intră într-un cerc select de mari patrioți, precum Partenie Cosma, Ioan Popovici-Desseanu, Sigismund Borlea, Eugen Mocioni, Vichentie Babeș, Sigismund Popoviciu, Teodor Lazăr, tatăl lui Aurel Lazăr, Gavril Neteu, Iosif Vesa, Iulian Grozescu, având ocazia să se integreze tot mai mult în noile strategii ale luptelor naționale.

Pe treapta înaltă a Congresului Național Bisericesc de la Sibiu

În anul 1874, alături de însărcinările de la Oradea și Arad, Nicolae Zigre *a fost ales ca membru în Congresul Național Bisericesc de la Sibiu*, prezidat de mitropolitul Andrei Șaguna. Era forul bisericesc și național cel mai înalt, menit să cristalizeze și să canalizeze toate eforturile din teritorii și să ia hotărâri practice administrativ-bisericești, dar și pe plan politic românesc.

Aici se întruneau cei mai de seamă frunțași români din Transilvania. Bihorul a avut și în Congresul Național reprezentanți de renume: Ioan Meșianu, viitorul mitropolit al Ardealului, reprezentant al Peștișului, protopopol Simon Bica, delegat al cercului Tinca, Nicolae Zigre de la Oradea, Petru Sabău, Beiuș, delegat mirean de la Peștiș, Gheorghe Popa, Tinca, Partenie Cosma, Beiuș, Paul Fășie, Vașcău.

La Sibiu, Nicolae Zigre, ca jurist cu experiență, a avut un rol major în redactarea unor regulamente menite să rezolve o serie de probleme practice și de proceduri juridice, actualizându-le în spiritul și litera Regulamentului Organic.

La următorul Congres Național, din 1874, a fost ales membru în comisia pentru întocmirea procedurii la judecătoriile (consistoriile) bisericești în cauze disciplinare și matrimoniale și este raportorul pentru verificarea „socoților” Fundației Emanul Gojdu.

În anul 1877, N. Zigre este referentul comisiei însărcinate cu verificarea fondurilor comune ale eparhiilor Caransebeșului și Carlovițului, unde a dovedit o incontestabilă competență și prestanță.

Apoi, în 1878 aduce limpeziri juridice privitoare la pregătirea profesională a învățătorilor confesionali absolvenți de teologie. La același congres, în virtutea spiritului caracteristic de corectitudine ce i-a atras porecla de „invulnerabil”, Nicolae Zigre aduce îndreptările cuvenite în privința folosirii Fondului Cultural conform adevăratei și îndreptății destinații.

În sesiunea 1879-1880, a fost raportor al comisiei financiare. Un subiect important pe ordinea de zi a fost propunerea pentru înființarea Episcopiei de Oradea și Timișoara, inițiată de mitropolitul Ioan Meșianu. Hotărârea Congresului în această privință a fost formulată de juristul Nicolae Zigre: *„Sinodul aderă și din partea sa în principiu la înființarea acestor Episcopii, așteptând planul înființării de la Consistoriul Mitropolitan, exprimându-și dorința ca cu această ocazie să se ia în considerare și împărțea întregei provincii mitropolitane.”* Dar nu venise încă plinirea vremii!

În 1881, N. Zigre face parte din comisia juridică, alături de Vichentie Babeș, Paul Rotariu, Ioan Popovici-Deseanu, Petre Chirilescu și Iosif Goldiș, când s-a lămurit problema „sesiunilor de controversă cu uniții”.

În ciclul 1882-1884, Nicolae Zigre este împreună cu Ierotei Beleş, vicarul Oradei și Vichentie Babeș în comisia constituită să elaboreze procedura pentru alegerea deputaților sinodali. Totodată el întocmește un memoriu adresat guvernului de la Budapesta împotriva suspendării învățătorului confesional din Giula, fără avizul Consistoriului arădan. Este însărcinat să revizuiască Regulamentul pentru afacerile externe sinodale.

În sesiunile din 1885-1887, își continuă activitatea ca raportor al comisiei pentru școli, clarificând rectificarea în cărțile funciare a proprietăților bisericești, consolidând drepturile asupra terenurilor parohiilor și ale școlilor. Iar ca o nouă confirmare a meritelor sale, Nicolae Zigre este numit în înalta funcție de *secretar al Consistoriului mitropolitan*.

În anul 1888, la 6 iulie, Congresul îl alege pe N. Zigre ca *asesor în Senatul epitropesc mitropolitan*, unde reglementează definitiv condițiile de calificare a preoților.

În 1889, propune o serie de amendamente la Regulamentul pentru alegerea protopopului, propunând să se pretindă celui care candidează pentru acest post să aibă opt clase de liceu, examen de maturitate, cinci ani de serviciu bisericesc-școlar, să dovedească „zel și diligență” și să aibă lucrări literare.

În 1890, obține hotărârea ca examenul de calificare al preoților să se țină alternativ la Arad și Oradea.

În intervalul 1891-1906, muncește cu același zel în comisiile senatului școlar din Oradea și Sibiu și este în continuare secretar consistorial mitropolitan. În colaborare cu Augustin Hamzea și Paul Rotariu, întocmește Statutele pentru pensionarea profesorilor de la Institutul pedagogic-teologic din Arad, a funcționarilor consistoriali și a preoților. Apoi propune o nouă arondare a Episcopiei, așa încât să cuprindă pe toți credincioșii ortodocși români din Transilvania și pe cei răzlețiți în Ungaria. La fel, cere întocmirea unei statistici exacte a școlilor confesionale și a elevilor. Împreună cu Nicolae Oncu și Gheorghe Popoviciu, constituie Comisia pentru studierea asigurărilor clădirilor bisericești contra incendiilor.

În anul 1898 a pus bazele *Băncii Bihoreana* și a fost președintele ei.

Tot în anul 1898, la 27 august, a avut loc la Beiuș un eveniment deosebit, care a prefigurat *înființarea Despărțământului bihorean al ASTREI*, anume o Adunare generală cu o participare masivă și selectă, care l-a făcut pe Iosif Vulcan să exclame: „Cununa de oaspeți era atât de frumoasă cum nu s-a mai văzut în Bihor”. Drept urmare, prin hotărârea Adunării, în ziua de 28 februarie 1900, Despărțământul s-a constituit oficial la Oradea, prin osârdua și devotamentul lui Nicolae Zigre, care a fost ales președinte, într-un comitet format din Iosif Vulcan, Iosif Roman, Artemiu Sarkadi, Toma Păcală, Florian Duma, Pop Coriolan, Andrei Horvat și Iustin Ardelean.

Prima Adunare generală s-a ținut la Bratca, în ziua de 8 septembrie 1901, unde funcționase anterior un nucleu înjghebat de preotul Ștefan Domocoș, iar a doua la Oradea, în 1902. Ședințele ordinare se țineau în localul Băncii Bihoreana. Luptând cu multe greutăți materiale și organizatorice, ASTRA bihoreană a inițiat și a susținut serbări naționale, o serie de conferințe, sute de șezători pentru săteni, manifestări omagiale și alte acțiuni culturale și sociale.

Anul 1907 a produs o adevărată furtună în viața românilor din Transilvania, prin mișeasca lege a ministrului de la Budapesta, Apponyi, menită să maghiarizeze școlile confesionale românești, aflate sub oblăduirea Bisericii, prin introducerea forțată a limbii maghiare. În întâmpinarea acestui act antinațional atât de nedrept și perfid, Mitropolia Ardealului desemnează o Comisie formată din Vasile Mangra, Nicolae Zigre, Traian Puticiu, Iosif Gall, Nicolae Oncu și Petru Truția pentru redactarea unui protest ferm și motivat. Actul s-a încheiat cu această concluzie: *„Chemarea proprie a școlii populare este să fie pusă în serviciul culturii poporului și nu a maghiarizării. Dreptul tuturor popoarelor de a fi și trăi după firea lor specifică, în limba proprie, este un drept dumnezeiesc.”* Iar dreptul dumnezeiesc a biruit doar prin tăvălugul dreptății adus de Marea Unire de la Alba Iulia.

Ultima contribuție însemnată a lui Nicolae Zigre în cadrul organismelor bisericesti a fost elaborarea unui protest care respingea categoric hotărârea abuzivă a guvernului de la Budapesta de a tutela ședințele sinoadelor noastre eparhiale prin trimiterea de inspectori care să supravegheze aceste întruniri, având înputernicirea chiar de a le suspenda și a anula hotărârile lor.

Concluzionând aceste succinte evidențieri a vastei și neîntreruptei activități pe tărâm bisericesc a lui Nicolae Zigre între anii 1870-1907, ca membru, secretar și președinte al Comitetului parohial al Bisericii cu Lună, apoi în Sinodul eparhial al Episcopiei Aradului precum și în Congresul Național Bisericesc al Mitropoliei Ardealului, putem afirma că *a fost o personalitate reprezentativă în cadrul frunțașilor români din acea epocă, care a dovedit un devotament pilduitor, o competență de primă mărime în domeniul juridic bisericesc, înțelepciune și o minte clarvăzătoare în aprecierea evenimentelor pe care le-a străbătut și nu în ultimul rând un spirit filantropic larg, specific celor cu adevărat caracter.*

Teodor Neș, în valoroasa sa carte *Oameni din Bihor*, sintetiza astfel lucrarea națională împlinită prin mijlocirea organismelor administrației bisericesti călăuzite de înțeleptele rânduieli ale Statutului Organic șagunian: *„Aici, în atmosfera adunărilor eparhiale, s-a respirat în desăvârșită libertate o viață națională și s-a putut discuta nestingherit cele mai salutare și mântuitoare măsuri pentru ocrotirea neamului. În sinoadele eparhiale se vor întâlni frunțașii vieții românești ortodoxe într-o vastă și admirabilă colaborare a celor mai scilpitoare talente românești în vederea rezolvirii problemelor practice în lumina Statutului Organic. Se încropește o tradiție, se taie o matcă în care se va adăposti viața bisericescă și națională, năzuind spre țelul final: conservarea ființei noastre de neam”.*

Amurgul vieții pământești și o înveșnicire ciorogariană

Ajuns în toamna vieții, după 1906, Nicolae Zigre se alătură cu aceeași vigoare frunțașilor români aflați acum în perioada numită în epocă a naționalismului intransigent (1905-1918), când se urcă de la o relativă pasivitate formală la revendicarea pe față a obiectivelor naționale, de la ținta autonomiei românilor transilvăneni la exprimarea deschisă de a se realiza unirea Ardealului cu Patria Mamă. Se lupta acum pentru schimbarea legii electorale, care împiedica națiunea română, a doua ca număr din Ungaria, să fie reprezentată proporțional în Parlamentul din Budapesta, apoi pentru înlăturarea abuzurilor, violențelor și flagrantelor nedreptăți sociale și juridice la care erau supuși discriminatoriu românii.

Patrioții români încep o vastă acțiune de educație cetățenească, în orașe și la sate, pentru a-i pregăti pe conaționali în vederea alegerilor electorale a deputaților Dietei. Un nou suflu aduc acum Aurel Lazăr, Coriolan Pop, Nicolae Zigre, Gavril Cosma, Ioan Ciordaș, Lucian Bolcaș, Demetriu Lazăr, Petru E. Papp, Ioan Russu Șirianu, Teodor Mihali și mulți alții. Drept urmare, s-a declanșat o campanie electorală foarte agitată, însoțită de multe ciocniri și violențe româno-maghiare, dar care au evidențiat creșterea poziției politicii românești, chiar dacă în acele circumstanțe autoritățile și-au impus de pe poziții de forță candidații.

Nicolae Zigre a fost candidatul Partidului Național Român în cercul Ceica, în anul 1906, după un turneu electoral efectuat împreună cu protopopul Ioan Moga de la Răbăgani și cu Toma Păcală din Oradea. În cuvântările electorale, N. Zigre a reliefat adevărul istoric că Transilvania este un pământ

românesc și în mod firesc trebuie să se unească cu Patria Mamă și i-a chemat pe români la solidaritate în jurul steagului românesc. În ziua alegerilor, au fost aduși 56 de husari la Ceica, pentru „asigurarea ordinii publice”. Candidatul român a căzut.

În această perioadă, ca avocat, Nicolae Zigre a continuat statornic să apere gratuit în instanțe pe bieții învățători români târâți în procese în urma monstruoasei legi a lui Apponyi, acuzați de „agitații contra autorității statului maghiar”. Nu întâmplător a avut faima de a fi numit **„avocatul săracilor și al românilor prizonieri politic”**. A fost *președinte de onoare al Reuniunii Învățătorilor bihoreni*, care a activat pentru ridicarea profesională și culturală a învățătorilor ca și pentru trezirea și manifestarea conștiinței naționale.

La 8 iunie 1914, s-a constituit *Reuniunea Femeilor Române din Oradea și Bihor*, având ca scop principal promovarea culturală și economică a femeii române și ajutorarea văduvelor și orfanelor. Ca jurist, Nicolae Zigre și-a adus aportul la întocmirea statutului acestei asociații ce va avea un parcurs cu realizări de mare însemnătate în viața socială bihoreană. Participând la festivitățile de întemeiere, el este și unul din semnatarii actelor constituirii, între bărbații de încredere.

Nicolae Zigre s-a mutat la cele veșnice la 21 octombrie 1918, cu doar câteva săptămâni înainte de prăbușirea stăpânirii străine. N-a avut fericirea să vadă Unirea tuturor românilor într-o Patrie întregită larg cuprinzătoare și reînvierea Episcopiei Ortodoxe Române a Oradei, țeluri pentru care a luptat cu atâta abnegație și jertfelnicie o viață întregă în prima linie a frontului bisericesc și național.

Potrivit dorinței sale testamentare, a fost întemeiată **Fundația Nicolae Zigre**, al cărei capital a fost menit pentru *susținerea actelor de caritate către orfani și nevoiași*, sub administrația Bisericii cu Lună. Fondurile Fundației au fost susținute și de donațiile orădenilor și bihorenilor doritori să omagieze în acest fel și să-și manifeste recunoștința față de unul din cei mai vrednici și devotați fii ai comunității, care i-a adus atât de importante servicii vreme de șase decenii.

Episcopul-rectitor al Episcopiei Ortodoxe a Oradei, *Roman Ciorogariu*, acest adevărat Șaguna al Bihorului, care l-a cunoscut îndeaproape pe Nicolae Zigre și l-a prețuit ca pe un valoros colaborator și împreună-lucrător pentru cauza națională, a zugrăvit în minunata frescă a vremii, cartea sa *Zile trăite*, cel mai autentic portret al acestuia, în cuvinte cu adevărat memorabile:

„În 21 octombrie moare în pneumonie Nicolae Zigre, tatăl fostului subsecretar de stat Dr. Nicolae Zigre. Lui nu-i va ridica monument nimeni, deși a fost o figură marcantă în viața noastră bisericască și națională. Toți aceia cari luptau cu lăpădare de sine pentru drepturile neamului și ale Bisericii lor strămoșești, în vremuri grele, când era primejdie să te afirmi ca român, caracterele de bronz ale vremurilor apuse sunt figuri venerabile în istoria luptei noastre de rezistență națională, de la care trebuie să se inspire generația de astăzi intrată în pământul făgăduinței pregătit de virtutea romană: et facere et pati întrupată în ei. Nicolae Zigre e vrednic a fi luat în pomelnicul oamenilor de bine din Biharia oropsită de odinioară.

Fiul de țăran din Lupoaia, căsătorit în familia marelui filantrop Gojdu, cumnat cu puternicul ministru de justiție Szilagyi Dezso, nu optează la funcții înalte ce i se ofereau, ci a rămas avocatul și secretarul Consistoriului din Oradea, strajă credincioasă poporului său. Din această poziție modestă dar independentă, înzestrat cu bogate cunoștințe juridice, a luptat în rândul întâi al luptelor naționale, în adunările naționale și în adunările bisericesti. Sunt dator memoriei lui să relev impresiile mari ce le-am avut ca tânăr în Sinoadele și Congresele noastre bisericesti, unde clocotind în el iubirea de Biserică și neam îl vedeam împreună cu Partenie Cosma, Desseanu, Stănescu, Oncu, Veliciu și ceilalți purtători de cuvânt în soboare.

Când m-am dus să-l informez despre starea lucrurilor din zilele acelea, am aflat consiliul medical la el. A trebuit să mă retrag. El aflând de vizita mea spunea la ai săi: Lasă că vine el mâine să-mi povestească ce-i nou. Pe când am sosit acasă era mort.

Așa am pierdut în Oradea pe omul de valoare care se bucura de mare autoritate în Biharia, tocmai atunci când aveam nevoie mai mare de experiența și de curajul său. Dar a văzut cu ochii mântuirea ca dreptul Simion și a murit în credința învierii neamului românesc.”